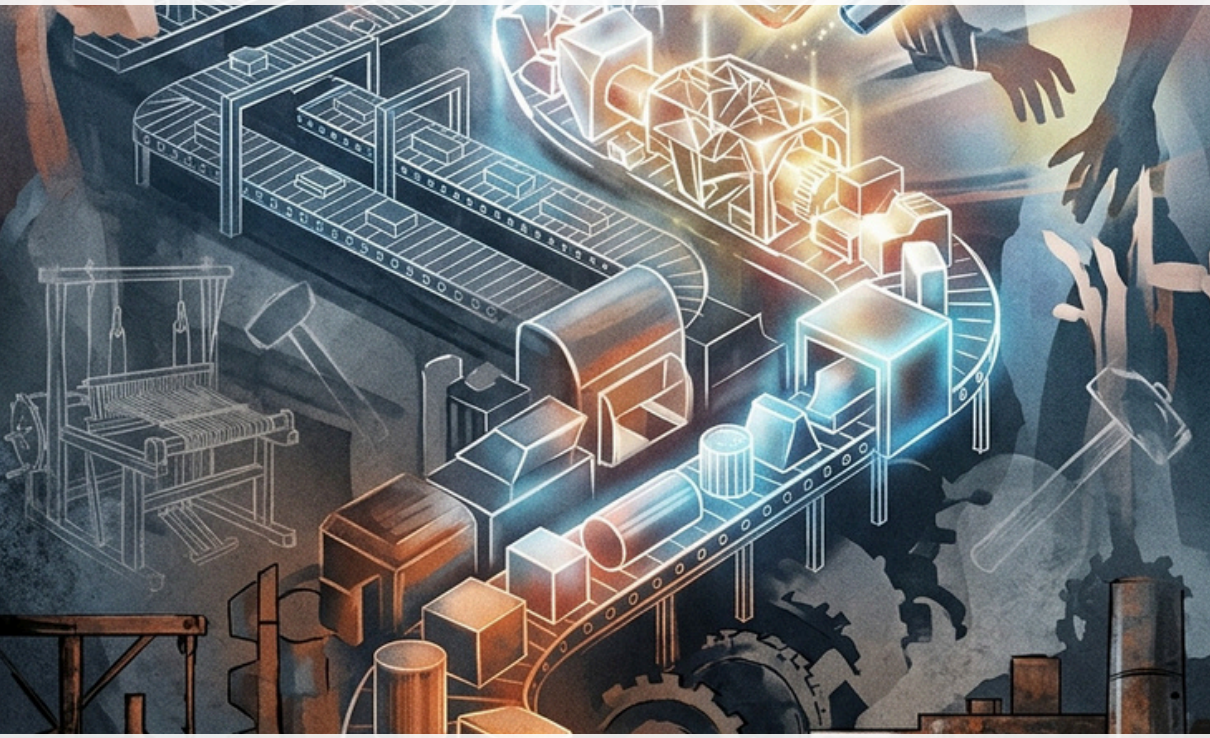

ÜRETİM SİSTEMLERİ VE META FETİŞİZMİ

Abdulsamet Gürbüz

UMAY YAYINEVİ

ÜRETİM SİSTEMLERİ VE META FETİŞİZMİ

Abdulsamet Gürbüz

ÜRETİM SİSTEMLERİ VE META FETİŞİZMİ

Abdulsamet Gürbüz

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI SERTİFİKA NU/ ***Certificate Number*****:** 82658

ISBN: 978-625-5036-16-2

DOI: 10.5281/zenodo.23547730

Kapak-Dizgi/*Cover-Design*:

Umay Yayınevi

Kütüphane Kartı/Catalog in Publication

1. Baskı, Umay Yayınevi, iv+111 sf., dizin yok, kaynakça var, ek görseller yok, Samsun, 2026; 1st Edition, Umay Publishing House, iv+111 pages, no index, bibliography included, no images, Samsun, 2026

Anahtar Kelimeler/Key Words

1. Yönetim, 2. Toplumsal Değişim, 3. Emek Gücünün Metalaşması, 4. Kapitalizm, 5. Tüketim

Kitabın bütün yayın hakları Umay Yayınevi'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Kitabın bütünü benzerlik ve yapay zekâ tespit yazılımıyla taranmıştır. Çalışmanın bütün hukukî sorumluluğu yazara aittir. All publication rights to this book belong to Umay Publishing House. Without written permission from the publisher, except for academic studies and promotional activities where the source is clearly indicated, the book may not be quoted in part or in whole; it may not be copied, reproduced, or published in any printed or digital medium. The entire book has been scanned using similarity and ai detection software. The author bears full legal responsibility for this work.

Atıf/Cite: Gürbüz, A. (2026). *Üretim sistemleri ve meta fetişizmi.* Umay Yayınevi.

Web Sitesi/ *Web Page*:
https://umayyayinevi.com

E-posta/*Contact*:

umayyayinevi@gmail.com
iletisim@umayyayinevi.com

Adres/Address:

55270, Atakum/Samsun/ Türkiye

ÖN SÖZ

Feodalizmden kapitalizme geçişle birlikte, üretim tarzının değişmesi nedeniyle toplumun ekonomik ve sosyal yapısı değişmiştir. Yeni üretim tarzı eskisinden farklı olarak değişim değeri üzerinde yükselmiştir. Değişim değerinin ekonomik yapıda egemen olmasıyla birlikte hammaddenin emek tarafından işlenerek meta haline geldiği unutulmuş; zamanla toplumda, meta kendiliğinden değerliymiş gibi bir algı oluşmuştur. Bu algının dünya genelinde yaygınlaşması yüzyılları almıştır. Metanın fetişleşme süreci olarak da adlandırabileceğimiz bu sürecin başlangıcını meta üretimi oluşturmaktadır. Dolayısıyla meta üretiminin tüm dünyada genelleşmesi meta fetişizmi açısından önemlidir. Bu nedenle meta üretiminin genelleşmesini hızlandıran üretim sistemlerinin anlaşılması gerekmektedir. Geleneksel üretimden, Taylorist üretim sistemine geçişle metalaşma artmıştır. Daha sonra devreye montaj hattının girdiği Fordist üretimle birlikte metalaşma hızı daha da artmış, dolayısıyla meta fetişizmi toplumda daha fazla egemen olmaya başlamıştır. Son olarak esnek/post-Fordist üretim sistemi sonrasında metaların belirli markalarının ve son modellerinin tüketiciler tarafından tercih edilmesiyle birlikte, meta fetişizmi, değişim değerinin ötesinde ideolojik bir yanılsama haline dönüşmüştür.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ •i

İÇİNDEKİLER •iii

GİRİŞ •1

BİRİNCİ BÖLÜM •5

KİTLESEL ÜRETİM SİSTEMİ: METALAŞMANIN YAYGINLAŞMASI •5

A. Feodalizmden Kapitalizme: Üründen Metaa •7

a. Feodalizm: Ürün •8

b. Kapitalizm: Meta •11

B. Yığın Üretim/Tüketim ve Meta / Meta Fetişizmi •17

a. Kitlesel Üretim/Tüketim •17

1. Bilimsel Yönetimle Birlikte Metalaşmanın Yaygınlaşması •18

2. Taylorizmin Hızlanmış Hali Olarak Fordizm •20

b. Talebi Olmayan Kitlesel Üretim: Piyasanın Krizi •22

C. Metalaşmanın Yaygınlaşması •24

İKİNCİ BÖLÜM •26

ESNEK ÜRETİM SİSTEMİNİN İDEOLOJİSİ OLARAK META FETİŞİZMİ •26

A. Fordizmin Ötelenen Krizi •26

B. Müşterinin Tüketiciye Dönüşmesi: Post-Fordizmin İdeolojisi •28

C. Esnek Üretim Sistemiyle Uyumlu Tüketimin Araçları •38

a. Talep Yaratılan Mallar •38

b. Promosyonun Değişen Rolü •41

c. Gösterge Değer Yaratmada Promosyonun Rolü •45

d. Metaa Erişim Kolaylığının ve Kredi Sisteminin Tüketime Etkisi •50

D. Düzenleme Biçiminin Bir Öğesi Olarak Promosyon •53

E. İdeolojiye Örnek Olarak Din ve Meta Fetişizmi •61

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM •66

EMEĞİN METALAŞMASI •66

A. Vita Activa •67

a. İlk Etkinlik: Emek •69

b. Homo Faber'in Aktivitesi: İş •71

c. Boş Vaktin İki Hali: Kölelik ve Eylem •72

B. Kapitalizm ve Emek/İş •74

a. Emeğin ve İşin Bölünmesi •74

b. Emeğin ve İşin Denetimi •77

C. İşveren ve Çalışan Açısından Toplam Kalite Yönetimi •87

SONUÇ •100

KAYNAKÇA •103